

میزان آگاهی از روش‌های جنگ روانی و مقابله با آن با ارائه راه‌کارهای ارتقاء سطح آگاهی نیروهای نظامی

The awareness of methods of psychological warfare and counter it by providing solutions for military awareness

محمدباقر حبیبی*، اسفندیار آزاد مرزآبادی**، رضا نوری***

Abstract

Introduction: The present research plan is intending to rove us with the acquaintance level of armed forces whit the methods of psychological war and the amount of armed forces information on psycho war to confront with them.

Method: This is an analytic method. Statistical society includes all personnel armed forces unit. The volume of sample is equal to n=1055. statistical tools, average, standards deviation, percentage, che2 to compare qualitative and countable changeable have been used.

Results: the achievements of this research show that studding the issue of psychological war is very necessary. The information on the method of psychological war and the ways to confront with them are not enough. And only a few people are being thought in this regard. The acquaintance level with the ways of confronting with psychological war and education majors show that differences with assurance amount is 95% meaningful. Due to the sample of the research, the methods of enemy's psychological wars are respectively applied by cultural and economic actions. Then by political and security actions and finally by military action against Islamic Republic system.

Discussion: Studying the issue of psychological war and the ways of confronting with it in armed forces is very necessary. In this regard, carrying some research plans, preparation and implementing training programs and information dissemination to increase the information level armed forces on the methods of psychological war and the ways of confronting whit them is necessary.

Key words: Information, Psycho War, Confronting Ways

چکیده

مقدمه: یکی از عوامل مؤثر بر موفقیت جنگ روانی دشمن و روش‌های مقابله با آن، عنصر آگاهی است. پژوهش حاضر در صدد است تا به این پرسش اساسی پاسخ دهد که آگاهی نیروهای نظامی از روش‌های جنگ روانی و شیوه‌های مقابله با آن به چه میزان است؟ روش‌های مناسب ارتقای سطح آگاهی‌های نظامیان نسبت به جنگ روانی و روش‌های مقابله‌ای کدام است؟
روش: روش تحقیق توصیفی، تحلیلی است. جامعه آماری شامل کلیه کارکنان یک واحد نظامی است. انتخاب نمونه به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای برابر ۱۰۵۵ نفر است. از ابزارهای آماری میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد، آزمون مجذور خی به منظور مقایسه متغیرهای کیفی و شمارشی استفاده شده است.
نتایج: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که پرداختن به موضوع جنگ روانی بسیار ضروری است. میزان آگاهی از روش‌های جنگ روانی و روش‌های مقابله با آن در نمونه مورد بررسی ضعیف است و افراد کمی تحت آموزش‌های مربوط به جنگ روانی قرار گرفته‌اند. میزان آگاهی از شیوه‌های جنگ روانی با میزان تحصیلات و درجه رابطه مثبت دارد. میزان آگاهی از شیوه‌های مقابله با جنگ روانی و رشته‌های تحصیلی با میزان اطمینان ۹۵ درصد دارای تفاوت معناداری می‌باشد. روش‌های جنگ روانی دشمن علیه جمهوری اسلامی ایران به ترتیب اهمیت از طریق اقدامات فرهنگی و اقتصادی سپس اقدامات سیاسی و امنیتی و در نهایت از طریق اقدامات نظامی علیه نظام جمهوری اسلامی اعمال می‌شوند.

بحث: انجام پروژه‌های پژوهشی، تهیه، تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و اطلاع‌رسانی به منظور افزایش میزان آگاهی نیروهای نظامی از روش‌های جنگ روانی و شیوه‌های مقابله با آن ضرورت دارد. استفاده از رسانه‌ها و برنامه‌های سمعی و بصری در کنار سایر روش‌های اطلاع‌رسانی در اولویت قرار دارد و همچنین ضروری است تا آموزش جنگ روانی نیروهای نظامی از منابع رسمی، معتبر، مداوم و به صورت برگزاری کلاس‌ها، سخنرانی و همایش‌های تخصصی منظم و انجام مسابقات دوره ای و اهداء جوایز نفیس باشد.

واژگان کلیدی: آگاهی، جنگ روانی، روش‌های مقابله‌ای

مقدمه

جنگ روانی از دیرباز وجود داشته و با تعابیر مختلفی از آن نام برده شده است. جنگ سرد، جنگ دیپلماسی، جنگ روانی، و اخیراً هم عملیات روانی خوانده می‌شود. سان تزو اندیشمند چینی می‌گوید: «در شرایط جنگ، شبانه باید از شیپور و طبل به تعداد زیاد استفاده کرد. اما در روز باید تعداد زیادی پرچم و پلاکارد برافراشت تا چشم و گوش دشمن را مبهوت سازد» می‌توان با ترویج داستان‌های دروغ و گفت‌وگو از قدرت نامحدود خود همین هدف را تحقق بخشید. او به نویسندگان خبرهای جنگ، به اعلام ترور رهبران دشمن برای ایجاد وحشت توصیه کرد (پیتر، ۲۰۰۷) اصطلاح دیگری که جایگزین جنگ روانی شده و امروزه کاربرد وسیعی یافته، اصطلاح «عملیات روانی» می‌باشد، عملیات طراحی شده برای انتقال اطلاعات گزینشی به مخاطب به منظور تأثیرگذاری بر احساسات، انگیزه، استدلال و نهایتاً رفتار سازمان‌ها، گروه‌ها و افراد اطلاق می‌شود (الیاسی، ۱۳۸۲، ص ۲۳۸).

برخی بر این باورند که تبلیغات جزء اصلی و اساسی عملیات روانی است و معمولاً به وسیله تبلیغات سیاه و خاکستری به اجرا در می‌آید. تبلیغات خاکستری، تبلیغاتی است که از منبعی بی‌هویت منتشر می‌شود و تبلیغات سیاه، تبلیغاتی است که به منبع غیرواقعی نسبت داده می‌شود. (شاه محمدی، ۱۳۸۲، ص ۴۵-۴۴) بنابراین عملیات روانی از جمله جدیدترین سلاح‌های جنگی معاصر، علیه فکر، عقیده، شجاعت، اطمینان و میل به جنگیدن محسوب می‌شود (وکیپدیا، ۲۰۰۷) اولین نشریاتی که به صورت علمی به جنگ روانی پرداخته‌اند، نشریاتی با عنوان «فصلنامه افکار عمومی» در نخستین سال‌های پس از جنگ جهانی دوم در آمریکا توسط سرویس‌های نظامی و امنیتی بود که در نشریاتی مانند «نشریه جامعه‌شناسی آمریکا» و «مطالعات جامعه‌شناختی آمریکا» به سرعت فراگیر شد (سیپ سون، ۱۹۹۶، ص ۵۱-۴۸)

مهم‌ترین روش‌های جنگ روانی با استفاده از صوت و تصویر انجام می‌شود که از طریق چهره به چهره، دیداری،

شنیداری، صوتی و مکتوب اهداف جنگ روانی دنبال می‌شود. در حال حاضر رسانه‌ها با تهییج، تغییر و هدایت افکار عمومی نسبت به موضوعات خاص، نقش مهمی را در جنگ روانی ایفا می‌نمایند (فروم، جی. ام، ۲۰۰۳)

امروزه با کوچک‌تر و پیچیده‌تر شدن جهان به واسطه رشد روزافزون وسایل ارتباط جمعی از قبیل اینترنت و ماهواره، معادلات گذشته در تنظیم روابط بین کشورها تا حدود زیادی به هم خورده و جای خود را به معادلات جدیدی داده است؛ به گونه‌ای که به جای به کارگیری مستقیم زور، توجه قدرت‌ها به استفاده از قدرت روانی و ایجاد تغییرات از طریق مسالمت‌آمیز با به کارگیری شیوه‌های نوین مداخله در امور داخلی کشورها جلب شده است. در این میان جنگ روانی با هدف گرفتن فکر و اندیشه ملت‌ها نقش مهمی را در سست نمودن حلقه‌های فکری و فرهنگی جوامع ایفا می‌کند (ماه پیشانیان، ۱۳۸۶).

بنابراین در حال حاضر پیشرفت‌های تکنولوژی در علم ارتباطات و همچنین علم سنجش افکار و تحلیل اطلاعات این امکان را فراهم آورده است تا جنگ روانی به اجرا گذارده شود (بیابان نورد، ۱۳۸۶).

بعد از جنگ سرد بین دو قدرت شرق و غرب و فروپاشی شوروی سابق جنگ روانی دشمن علیه جهان اسلام به ویژه جمهوری اسلامی ایران به طور جدی آغاز گردید. جان گالوین فرمانده نیروهای ناتو در سال ۱۹۹۲ در این خصوص می‌گوید: «ما جنگ سرد را از روسیه کمونیسم بردیم، حال می‌توانیم به نبرد واقعی خود که قدمتی ۱۴۰۰ ساله دارد و همانا رویارویی با اسلام است، بازگردیم. هدف نهایی جنگ با تروریسم باید مدرنیته کردن اسلام یا دین‌سازی باشد». چون جهان اسلام تنها حوزه فرهنگی و تمدنی است که توان مندی ظرفیت معارضة با فرهنگ و تمدن غرب را دارد. (نائینی، ۱۳۸۶)

در حوادث ۱۱ سپتامبر، شبکه سی.ان.ان در مرحله اول تروریست‌ها را دشمن مردم و امنیت آمریکا معرفی کرد و در مرحله دوم تروریست‌ها را همان مسلمانان دانست و در مرحله سوم در پناه واقعیت‌سازی رسانه‌ای زمینه مبارزه با تروریست‌ها را در هر جا و هر شکل

های قرآنی، بهترین حربه به شمار می‌رود. از دیگر راهنمایی‌های قرآن در این زمینه می‌توان به دوستی نکردن با کفار، کمک‌خواهی از صبر، نماز، مجهز شدن به سلاح روز و ایجاد آمادگی برای رویارویی نظامی با دشمنان اشاره کرد (مطهری، ۱۳۸۶).

بنابراین آشنایی آحاد مردم به ویژه نیروهای نظامی از اصطلاحات، شیوه‌ها و راه‌های مقابله با جنگ روانی ضروری به نظر می‌رسد امید است توانسته باشیم گامی هرچند کوچک در این مسیر برداشته باشیم.

روش

نوع مطالعه توصیفی تحلیلی است. جامعه آماری آن کلیه کارکنان یک واحد نظامی می‌باشد. که از میان آنان تعداد ۱۰۵۵ نفر به صورت خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب و به سؤالات پژوهش پاسخ دادند. سپس برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روانی افزار SPSS و روش‌های آماری (توزیع فراوانی و درصد، میانگین، انحراف معیار، و آزمون مجذور خی دو) بهره گرفته شد. ابزار اصلی این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته است که در تحقیقات پیمایشی استفاده فراوان دارد. در تحقیقات پیمایشی اسناد و همبستگی‌ها تحت عنوان تحقیقات توصیفی طبقه‌بندی می‌شوند (آری دانلد، ۱۳۸۰) پرسشنامه محقق ساخته حاوی ۶۹ سؤال است و در نمره‌گذاری آن از روش لیکرت استفاده شده است. روایی پرسشنامه از نوع محتوایی است و با محاسبه ضریب اعتبار، آلفای کراباخ بین ۷۰ درصد تا ۸۰ درصد بدست آمده است.

نتایج

وضعیت سنی نمونه مورد بررسی عبارت است از گروه سنی ۲۰ تا ۲۹ سال ۹۲/۱۹ درصد، گروه ۳۰ تا ۳۹ سال ۸/۳۷ درصد، گروه ۴۰ تا ۴۹ سال ۲۲/۳۶ درصد، گروه سنی ۵۰ و بالاتر ۴ درصد. ۶/۹۳ درصد نمونه مورد بررسی مردان، ۹/۵ درصد زنان و ۰/۵ به متغیر جنسیت پاسخی نداده بودند. ۹/۱ درصد پاسخ‌گویان دارای تحصیلات زیر دیپلم، ۱۶ درصد

مهیا ساخت (دهشیری، ۱۳۸۵). این در حالی است که غرب سیاست خوب خود را با دولت‌های عرب حفظ می‌کند و از طریق رسانه‌ها ذهنیت مردم جهان را نسبت به جهان اسلام کدر و همراه با ترس و ترور معرفی می‌کند (کریمی پاشاکی، ۱۳۸۶).

یکی از اقدامات پیش‌گیرانه مهم در جنگ روانی افزایش آگاهی از روش‌ها و ساز و کارهای جنگ روانی است (مرادی، ۱۳۸۳). آگاهی یکی از عناصر اصلی در عملیات روانی است که می‌تواند بر انگیزش، کنترل و نفوذ در عملیات روانی تأثیر به‌سزایی داشته باشد (پریس، ۲۰۰۶) و در کسب موفقیت عملیات روانی نقش مهمی ایفا نماید (سیه، ۲۰۰۲) در جنگ روانی انسان و ویژگی‌های روانشناختی او به خصوص در حوزه تجزیه و تحلیل اطلاعات و آگاهی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (کوکر، ۲۰۰۲) در واقع، توانایی به‌کارگیری زور نیازمند کاربرد عقلانی شیوه‌های تازه برای اعمال میزانی از کنترل بر اطلاعات و جمعیت غیرنظامی است. ابزار این اقدام در شکلی محدود و غیر مهملک «عملیات‌های اطلاعاتی» است (ماه پیشانیان، ۱۳۸۷).

در جنگ روانی علیه مسلمانان، ایمان و اعتقادات آنان مورد هدف قرار دارد، از دید قرآن کریم مهم‌ترین روش‌های جنگ روانی علیه اسلام عبارت است از: دین زدایی و ایجاد مانع در راه دین‌داری و دین‌داران، گمراهی، اختلاف‌افکنی، تحریم اقتصادی، تحریف محتوای دین و تبلیغات سوء همراه با تحقیر و استهزاء مؤمنان، گسترش فساد و اقدام به جاسوسی و عملیات نظامی و مواردی از این قبیل (مجلسی، ۱۳۸۶).

از آن‌جا که قرآن کریم ما را به استوارترین راه‌ها هدایت می‌کند، قطعاً شیوه‌هایی را که برای مبارزه با دشمنان معرفی می‌کند از استحکام و تأثیر لازم برخوردار است. به طور مثال برای مقابله با دین‌زدایی و گسترش فساد و ایجاد گمراهی در بین مسلمانان، تقویت بصیرت و آگاهی، صبر و تقوی، سلاح دفاعی بسیار مناسبی است. یا در مقابل اختلاف‌افکنی، تحریف و تبلیغ دشمنان، اتحاد و همبستگی مسلمانان و مبارزه فرهنگی به وسیله آموزه

آگاهی نمودند و بالاترین آگاهی مربوط به نقسا بود که ۶/۱۳ درصد آنان در حد زیاد و خیلی زیاد، اظهار آگاهی داشته‌اند و این تفاوت‌ها با توجه به آزمون آماری مجذور کای معنادار می‌باشد ($p < 0/004$). در بررسی میزان شرکت پاسخ‌گویان در دوره‌ها و کلاس‌های آموزشی جنگ روانی مشخص شد که ۵۲ درصد آن‌ها در دوره‌ها و کلاس‌های ذکر شده شرکت نداشته‌اند، ۲/۲۸ درصد آنان فقط یک بار شرکت داشته‌اند، ۲/۱۹ درصد بیش‌تر از ۲ بار در کلاس‌های آموزشی مربوط به جنگ روانی شرکت داشته‌اند.

دیپلم، ۲۸ درصد فوق دیپلم، ۹/۴ درصد لیسانس، ۸/۷ درصد فوق لیسانس و ۰/۶ درصد دارای تحصیلات دکتری بودند، در بررسی رابطه تحصیلات پاسخ‌گویان با میزان شناخت و آگاهی از شیوه‌های جنگ روانی و روش‌های مقابله با آن، آزمون مجذور کای نشان داد که تفاوت‌ها معنادار نیست. ($p < 0/29$) بررسی میزان آگاهی پاسخ‌گویان از ساختار و سازمان جنگ روانی سازمان بر حسب نیروها و ستاد مشترک نشان می‌دهد که اکثر رده‌ها در حد متوسط از ساختار و سازمان جنگ روانی اظهار آگاهی نمودند، اما تفاوت‌هایی بین آن‌ها مشاهده شده است، به این ترتیب که در نیروی دریایی تنها ۸ درصد در حد زیاد و خیلی زیاد اظهار

جدول ۱: میزان شناخت و آگاهی نمونه مورد بررسی از روش‌های جنگ روانی و مقابله با آن

جمع	کم و خیلی کم		متوسط		خیلی زیاد و زیاد			
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۱۰۰	۱۰۴۲	۸/۲۷	۲۹۰	۵۷	۵۹۴	۲/۱۵	۱۵۸	میزان شناخت و آگاهی افراد از روش‌های جنگ روانی
۱۰۰	۱۰۴۱	۳۰	۳۱۲	۴/۵۶	۵۸۷	۶/۱۳	۱۴۲	میزان شناخت و آگاهی افراد از روش‌های مقابله با جنگ روانی

جنگ روانی و ۶/۱۳ درصد از نظر شناخت روش‌های مقابله با جنگ روانی در حد خیلی زیاد و زیاد بوده‌اند.

همان‌طور که جدول شماره ۱ نشان می‌دهد بالاترین میزان شناخت و آگاهی نمونه مورد بررسی از روش‌های جنگ روانی و مقابله با آن در حد متوسط می‌باشد و تنها ۲/۱۵ درصد از نظر شناخت روش‌های

جدول ۲: بررسی مقایسه‌ای میزان آگاهی افراد از شیوه‌های جنگ روانی بر حسب تحصیلات

Chi-square	تحصیلات						متغیر مستقل		متغیر وابسته
	فوق لیسانس و بالاتر		لیسانس		فوق دیپلم		دیپلم و پایین‌تر		
$P < 0/288$ $\chi^2 = 21/23$ DF=20	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	زیاد و خیلی زیاد
	۵۹/۲۱	۱۹	۰۵/۱۴	۶۰	۳۲/۱۶	۱۴	۶۷/۱۴	۲۷	شناخت از شیوه‌های جنگ روانی
	۶۸/۵۵	۴۹	۰۳/۵۵	۲۳۵	۱۶/۵۸	۱۷۱	۷۸/۵۹	۱۱۰	
	۷۲/۲۲	۲۰	۹۱/۳۰	۱۳۲	۵۱/۲۵	۷۵	۵۴/۲۵	۴۷	

روش‌های مقابله با آن در حد ضعیف است. چرا که تنها ۱۵ درصد افراد میزان آگاهی خود را از روش‌های جنگ روانی در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند و همچنین تنها ۵/۱۳ درصد میزان آگاهی خود را از روش‌های مقابله با جنگ روانی را در حد زیاد و خیلی زیاد گزارش کرده‌اند. از نظر اکثریت قاطع نمونه مورد بررسی پرداختن به موضوع جنگ روانی بسیار ضروری است و اما بیش از نیمی از افراد مورد مطالعه تاکنون هیچ نوع اطلاع‌رسانی در خصوص جنگ روانی نداشته‌اند. بنابراین در مرتبه نخست از کارکنان نیروهای مسلح انتظار می‌رود که نسبت به اصول و فنون و روش‌های جنگ روانی و شیوه‌های مقابله با آن از میزان آگاهی کافی و در حد زیادی برخوردار باشند و بیش از هر چیزی موارد مربوط به جنگ روانی را بشناسند مانند: آگاهی کامل از مفهوم جنگ روانی، آگاهی از آن‌چه دشمن در نظر دارد علیه وطن او انجام دهد مانند (توطئه، تخریب مادی و معنوی)، نقش عملیات روانی در عملیات نظامی، امکانات لازم برای طرح‌ریزی و اجرای عملیات روانی مؤثر، سیاست‌های که بر به کارگیری عملیات روانی حاکم‌اند، کسب مهارت‌های لازم برای مقابله با هر نوع تأثیر جنگ روانی (وکیپدیا، ۲۰۰۷ و فروم جی.ام، ۲۰۰۳).

باید توجه داشت که در کلیه ارتش‌های نوین جهان علاوه بر روابط عمومی، واحدهایی برای روشنگری و توجیه افراد نسبت به روش‌های جنگ روانی وجود دارد. حفظ روحیه بالای سربازان و ممانعت از تأثیرگذاری عملیات جنگ روانی دشمن بر آن‌ها، حفظ توجه سربازان به استفاده دشمن از وسایل فریبنده و آگاه کردن سربازان در مورد اهداف دشمن از وظایف اصلی این واحدها محسوب می‌گردد بدین ترتیب روشنگری دائمی سربازان در زمان صلح و جنگ، و در زمانی که دشمن به جنگ روانی دست زده است، سلاح مؤثری علیه او به شمار می‌رود (یزدان فام، ۱۳۸۲).

یکی از اقدامات پیش‌گیرانه مهم در جنگ روانی به خصوص در سطح فرماندهان افزایش آگاهی از روش‌ها

با توجه به جدول شماره ۲؛ بیش‌تر پاسخ‌گویان در حد متوسط از شیوه‌های جنگ روانی اظهار آگاهی کرده‌اند. اما به لحاظ تحصیلات تفاوت‌هایی در بین آن‌ها مشاهده می‌شود، به این ترتیب که تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر با ۵/۲۱ درصد در حد زیاد و خیلی زیاد بیش‌تر از سایر گروه‌های تحصیلی دیگر از شیوه‌های جنگ روانی اظهار آگاهی کرده‌اند. و گروه تحصیلات لیسانس با ۹۱/۳۰ درصد در حد کم و خیلی کم، کم‌تر از سایر گروه‌های تحصیلی اظهار آگاهی از شیوه‌های جنگ روانی داشته‌اند. اما این تفاوت معنادار نیست ($p < 0/288$).

جدول ۳: بررسی راه‌های آشنایی پاسخ‌گویان از شیوه‌های جنگ روانی و روش‌های مقابله با آن

میزان پاسخ آزمودنی‌ها		طریق آشنایی با جنگ روانی
درصد	فراوانی	
۶/۵۹	۶۲۵	رسانه‌های گروهی
۲/۵	۵۵	مجلات تخصصی
۲/۹	۹۶	همایش و نشست‌ها
۳/۱۷	۱۸۱	جزوات آموزشی
۸/۲	۲۹	سایر
۶	۶۳	بدون جواب
۱۰۰	۱۰۴۹	جمع

طبق جدول شماره ۳، ۶/۵۹ درصد پاسخ‌گویان اظهار داشتند که بیش‌تر از طریق رسانه‌های گروهی با روش‌ها و شیوه‌های جنگ روانی آشنا شده‌اند ۳/۱۷ درصد آنان اظهار داشته‌اند که از طریق جزوات آموزشی، ۲/۹ درصد از طریق همایش و نشست‌ها، ۲/۵ درصد از طریق مجلات تخصصی با این امر آشنا شده‌اند.

بحث

یافته این پژوهش نشان می‌دهد که میزان آگاهی نمونه مورد بررسی، از روش‌های جنگ روانی و

بروشور و کتب و لوح‌های فشرده مربوط به جنگ روانی تهیه، چاپ و توزیع گردد؛ همایش‌های علمی کاربردی و جلسات سخنرانی و پرسش و پاسخ پیرامون جنگ روانی برگزار گردد؛ مانور و جنگ‌های مجازی روانی طرح‌ریزی و سناریوهای مختلف جنگ روانی در مانورها به اجرا گذارده شود و در تمام مراحل فوق از متخصصان جنگ روانی بهره گرفته شود.

نکته قابل توجه این است، با توجه به نتایج به دست آمده مندرج در جدول شماره ۳ مبنی بر این که ۶۵۹ درصد نمونه مورد بررسی از طریق رسانه‌های گروهی با شیوه‌های جنگ روانی و روش‌های مقابله با آن آشنا شده‌اند، بنابراین به لحاظ اهمیت نیروهای نظامی در حفظ امنیت و دفاع از کشور ضرورت دارد تا در زمینه آموزش جنگ روانی برای آنان، بیش‌تر سرمایه‌گذاری گردد و از طریق منابع رسمی چون مجلات و جزوات تخصصی، کلاس‌های آموزشی، همایش‌ها و سخنرانی‌های منظم و همچنین برگزاری مسابقات دوره‌ای و اهداء جوایز نفیس اقدامات لازم انجام گردد.

و ساز و کارهای جنگ روانی است. آگاهی از روش‌های جنگ روانی دشمن منجر به افزایش آمادگی در نیروهای خودی می‌گردد، به نحوی که نیروهای نظامی به ویژه در صحنه جنگ خواهند توانست ابتکار عمل را به دست گیرند و دشمن را وادار به عکس‌العمل نمایند (مرادی، ۱۳۸۳). از این روست که در کشورهای جهان خصوصاً در نیروهای نظامی بر نقش آگاهی در عملیات روانی تأکید ویژه‌ای می‌شود، نیروهای نظامی برای افزایش اطلاعات تخصصی و آگاهی خود، موظفاند در برنامه‌های آموزشی مقالات متعددی را در خصوص جنگ روانی مطالعه کنند، آموزش‌هایی را در مراکز آموزشی طی کنند و با مفاهیم، ابزار و عناوینی که ممکن است علیه آنان به عنوان یک جنگ روانی به کار برده شود، آشنا شوند (کریمی نیا، ۱۳۸۳). برای مثال روسیه تأثیر شمار زیادی از ویروس‌های روانی را بر روی نیروهای مسلح مورد مطالعه قرار داده و نتایج آن را به صورت آموزشی در اختیار نیروهای مسلح خویش قرار می‌دهد تا میزان مصونیت آن‌ها را در قبال جنگ‌های روانی دشمن افزایش دهد (لی وایت، ۱۳۸۲). بنابراین ضرورت دارد تا در زمینه آگاهی و شناخت نیروهای نظامی از روش‌های جنگ روانی دشمن و شیوه‌های مقابله با آن به طور جدی وارد عمل شد و اقدامات لازم را به عمل آورد.

نتیجه‌گیری

به نظر می‌رسد که زمینه شناخت و آگاهی از روش‌های جنگ روانی و مقابله با آن باید بیش از پیش در نیروهای نظامی فراهم شود که اهم این موارد عبارت است از: اطلاع‌رسانی از روش‌های مختلف جنگ روانی در نیروهای نظامی در اولویت‌های پژوهشی و آموزشی انجام گردد؛ شیوه‌های نوین جنگ روانی دشمن بررسی شود؛ به منظور افزایش میزان آگاهی نیروهای نظامی، آموزش‌های متناسب با سطوح تحصیلی، طیف درجات و رشته‌های تحصیلی طراحی گردد؛ در آموزش روش‌های جنگ روانی استفاده از ابزارهای رسانه‌ای، فیلم و تصاویر در اولویت قرار گیرد؛

Perfect psychological Warfare techniques (New York: Oxford Univercity Press, (1996) paperbak, pp. 48-51.

20- PeterCaddick - H:\ psychological – Warfare. Htm - Adams Military History Companion Copyright (2007) Answers Corporation. All rights reserved. Terms of Use ptivacy policy IP Notices Disclaimer.

21- Wikipedia, H:\ psychological – Warfare. Htm, the free encyclopedia. This article may require cleanup to meet Wikipedia quality standarts. January (2007).

22- Forum, G.M. (2003). Pentagon carries out psychological warfare against American people.

منابع

- ۱- آری، داندل، جیکیز، لوسی چسر. (۱۳۸۰). روش‌های تحقیق در تعلیم و تربیت، مرکز مطالعات و سنجش برنامه‌های صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. ترجمه رضویه، علی اصغر.
- ۲- الیاسی؛ محمدحسین. (۱۳۸۲). عملیات روانی رسانه‌ای برای کنترل اذهان؛ فصلنامه پژوهش و سنجش، سال دهم، شماره ۳۴، (ص ۲۳۸)
- ۳- بیابان نورد، علیرضا. (۱۳۸۶). انقلاب اطلاعات و مجازی‌سازی، فرصت‌ها و چالش‌ها. فصلنامه عملیات روانی، سال دوم، شماره ۵ ..
- ۴- دهشیری، محمدرضا. (۱۳۸۵). دشمن تراشی نومحافظه‌کاران، همشهری دیپلماتیک، سال اول، شماره ششم .
- ۵- شاه‌محمدی؛ عبدالرضا. (۱۳۸۲). وسایل ارتباطی سربازان اصلی میدان جنگ‌های نوین؛ فصلنامه پژوهش و سنجش، سال دهم، شماره ۳۴، (ص ۴۵-۴۴)
- ۶- کریمی پاشاکی، سجاد. (۱۳۸۶). نگاهی شیعی بر مسئله ایران و تروریسم، ارائه شده در اولین مجمع کنگره بین‌المللی فرهنگ مقاومت، تهران: اجلاس جهانی اسلام قربانی تروریسم .
- ۷- کریمی نیا، پریسا. (۱۳۸۳). پخش رسانه‌ها، ارزیابی تأثیر و پس از آزمون فرآورده‌های عملیات روانی، فصلنامه عملیات روانی، شماره ۵.
- ۸- لی وایت؛ گری. (۱۳۸۲). عملیات روانی در قرن بیست و یکم، ترجمه سیدحسین محمدی نجم، فصلنامه عملیات روانی، سال اول، شماره ۱.
- ۹- ماه پیشانیان، مهسا. (۱۳۸۶). راه‌کارهای امریکا در جنگ روانی با جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه علمی تخصصی عملیات روانی. شماره ۱۸.
- ۱۰- ماه پیشانیان، مهسا. (۱۳۸۷). به کارگیری عملیات اطلاعاتی در عملیات ضد اشغالگری با تأکید بر عراق. فصلنامه علمی تخصصی عملیات روانی. شماره ۹.
- ۱۱- مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی. (۱۳۸۶) بحارالنوار، تهران کتابچی.
- ۱۲- مرادی، حجه‌الله. (۱۳۸۳)، عملیات روانی اسرای جنگی بازداشت شده نظامی و غیر نظامی دشمن، فصلنامه عملیات روانی، شماره ۵
- ۱۳- مطهری، مرتضی. (۱۳۸۶) حکمت‌ها و اندرزها، تهران، صدرا.
- ۱۴- نائینی، علی محمد. (۱۳۸۶). ناتوی فرهنگی کار ویژه‌های آن و راهبردهای مقابله. فصلنامه علمی تخصصی عملیات روانی. شمار ۱۸ .
- ۱۵- یزدان فام، محمود. (۱۳۸۲) . فرایند اثرگذاری عملیات روانی، فصلنامه عملیات روانی، سال اول.

16- Price T B Bingham. Transformation Warfare with Effects – Based joint Operation – Command and control Aerospace Powejornal, spring (2006)

17- CIA TEXT BOOK on psychological Operations in Guerrilla Warfare A: PSYCOH. Htm, (2002).

18- Coker, Christopher, (2002), Human Warfare, London and New York, Routledge.

19- Simpson Christopher, H: \Scholar perfect psychological Warfare techniques htm, Scholar